

1. Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Η πρόσκληση ήταν εγκάρδια και ταυτόχρονα πολύ τιμητική. Δεν τον είχαν συνηθίσει σε τέτοια μεγαλεία. Βέβαια το πιο σίγουρο ήταν ότι υποτιμούσε τον εαυτό του. Για την ακρίβεια, αισθανόταν ακόμη φοιτητής, παρ' όλο που η κοινωνική και οικογενειακή του κατάσταση έπρεπε να τον πείθουν για άλλα πράγματα: καλά εδραιωμένο επάγγελμα και δυο μωρά στο σπίτι, ε, δεν επιτρέπουν φοιτητική συλλογιστική! Όμως τον παράσερνε η αφέλεια με την οποία αντιμετώπιζε τους άλλους, – αν μπορεί να χαρακτηριστεί αφέλεια ο καθαρός, ευθύς και ευγενικός τρόπος του – και το νεαρό της ηλικίας του: μόλις εικοσιοκτώ χρονών.

Αποδέχτηκε αμέσως και με μεγάλη του ευχαρίστηση. Ήδη ο Νίκος τον είχε προϊδεάσει για τους υπόλοιπους καλεσμένους. Δεν αμφέβαλε ότι θα ήταν το νεαρότερο ζευγάρι σ' αυτήν την συγκέντρωση, όπως δεν αμφέβαλε για τον λόγο της πρόσκλησης. Ο Νίκος έτρεφε προσωπική συμπάθεια γι' αυτόν, του έδειχνε την προτίμησή του με κάθε ευκαιρία και τον προωθούσε με τάκτ αλλά πολύ αποτελεσματικά στα επαγγελματικά και κοινωνικά δρώμενα του περιβάλλοντός του.

Όταν ανακοίνωσε την πρόσκληση στη γυναίκα του, δεν την αισθάνθηκε και ιδιαίτερα ευχαριστημένη. Στην αρχή τέθηκε το ζήτημα των παιδιών. Αν θα εύρισκαν κάποιον να τα κρατήσει. Έπειτα προστέθηκε και το θέμα του διαβάσματος. Σε περίοδο

εξετάσεων δεν το θεωρούσε φρόνιμο να σπαταλήσει ένα ολόκληρο βραδινό για μια πρόσκληση σε δείπνο. Στο τέλος του το είπε ξεκάθαρα: Δεν είχε καμιά όρεξη να βλέπει τις φάτσες τέτοιων ανθρώπων. Το απλοϊκό επιχειρήμά του, ότι είχε ήδη αποδεχθεί την πρόσκληση, το ξεπέρασε μ' ένα μελαγχολικό, πικρό χαμόγελο. Δεν του απαγόρευε να πάει εκείνος, μπορούσε να πάει λοιπόν μόνος του!

Τέτοιες διαφωνίες δεν του ήταν άγνωστες. Μετά τον γάμο τους, είχαν τριβές που δεν τις είχε διανοηθεί καν. Παρεξηγήσεις χωρίς σοβαρό λόγο, σκηνές ζηλοτυπίας για ψύλλου πήδημα, αναίτιες εκρήξεις. Θα τα δικαιολογούσε όλα αυτά αν υπήρχε κάποια γενεσιουργός αιτία, αν αντιμετώπιζαν οικονομικές δυσκολίες, αν ένας από τους δυο τους φλέρταρε ενοχλητικά έξω από το σπίτι, αν διαισθάνονταν παρέμβαση τρίτων στη σχέση τους. Τέτοια αιτία όμως δεν υπήρχε, ή τουλάχιστον αυτός δεν τη συνειδητοποιούσε. Αντίθετα, προσπαθούσε να ξεπερνά τις κακοτοπιές κι ήταν πρόθυμος να υποχωρήσει κι εκεί ακόμη όπου είχε τη βεβαιότητα ότι ο παραλογισμός ήταν ο μόνος λόγος διαφωνίας.

Στην αρχή ξεπέρασε τα προβλήματα πείθοντας τον εαυτό του ότι οι εγκυμοσύνες διαταράσσουν την ψυχολογική κατάσταση της συζύγου του. Μετά διαπίστωσε ότι η ευθύνη για τη φροντίδα των παιδιών τη φόρτιζε υπερβολικά. Τέλος, αντιλήφθηκε ότι η επιμήκυνση των σπουδαστικών υποχρεώσεων της την άγχωνε υπέρμετρα. Όμως οι υποχωρήσεις του κι η κατανόησή του δεν διευκόλυναν την κατάσταση. Η σύζυγός του ανέβαζε την κλίμακα της έντασης όσο αυτός προσπαθούσε να εκτονώσει τη δυσaréσκειά της.

Είναι γεγονός ότι ήσαν τελείως διαφορετικοί χαρακτήρες. Αυτή ήταν κλειστή, εσωστρεφής, απέφευγε τις κοινωνικές συγκεντρώσεις και τελευταία έμενε ώρες ατελείωτες αφοσιωμένη

σε αναγνώσματα τύπου ρομάντζου. Δεν είχε καλές σχέσεις με τη μουσική, δεν την ενδιέφεραν τα αθλητικά γεγονότα και σπάνια πήγαινε σινεμά. Την απορροφούσε το συγύρισμα του σπιτιού, η μαγειρική κι η επιμέλεια των παιδιών. Αφιέρωνε πολύ χρόνο συζητώντας με τις δυο κολλητές της απ' το γυμνάσιο, άλλοτε σε περιπαθή τετ-α-τετ κι άλλοτε κρεμασμένη στο ακουστικό του τηλεφώνου. Για τα μαθήματα του πανεπιστημίου αδιαφορούσε. Μετά βίας λάβαινε γνώση των εξεταστικών περιόδων, όπως σπάνια πήγαινε και στις εξετάσεις.

Αυτός ήταν κοινωνικός, εξωστρεφής, έντονα πολιτικοποιημένος. Δεν άφηνε θεατρική παράσταση ή κινηματογραφική προβολή με καλές κριτικές να του ξεφύγει. Ταξίδευε ασταμάτητα για τις δουλειές του, χωρίς να κουράζεται. Διατηρούσε ζεστές φιλικές σχέσεις με συναδέλφους του και πετούσε τη σκούφια του για βραδινές συγκεντρώσεις κι εκδρομές του Σαββατοκύριακου.

Το πώς αυτοί οι δυο άνθρωποι συναντήθηκαν, ερωτεύθηκαν και παντρεύτηκαν είναι ένα καπρίτσιο της τύχης. Απάντηση δεν είχαν να δώσουν ούτε οι ίδιοι. Στα τυχαία συναπαντήματά τους στη Φωκίωνος Νέγρη προστέθηκε ο κοινός γνωστός τους, ο γιος του αντικέρ της οδού Επτανήσου. Δύο εκδρομές, μια στους Δελφούς και μια στην Πάρο, τους έδωσαν την ευκαιρία να γνωριστούν καλύτερα. Αυτός αναγνώρισε στο πρόσωπό της τη δροσερή ομορφιά της άνοιξης. Ο τρόπος της, η αβεβαιότητά της, τον μάγεψαν. Δεν του αρνήθηκε τίποτα. Τον κοίταζε στα μάτια. Ακτινοβολούσε ολόκληρη όταν της μιλούσε. Αυτή μόλις είχε τελειώσει το σχολείο. Ήταν γεμάτη όνειρα παιδιάστικα. Ήλπιζε να περάσει στο πανεπιστήμιο. Ήθελε να δικηγορήσει. Τις νύχτες ονειρευόταν τον ωραίο πρίγκιπα που θά 'φθανε καβάλα στ' άσπρο του φαρί να την πάρει μακριά, στη χαρά του παραμυθιού, και ξαφνικά τον αναγνώρισε στο πρόσωπό του.

Εκείνη την εποχή αυτός τραβιόταν με τη Γουίνι, μιαν αγγλιδούλα αδύνατη, μικροκαμωμένη, σπουδάστρια στη Σχολή Καλών Τεχνών. Τα κόκκινα μαλλιά της Γουίνι, η φαρδιά δερμάτινη ζώνη που έπεφτε χαλαρή στους γοφούς της, οι φακίδες της κι η έντονη ξενική προφορά της την έκαναν να μοιάζει μ' εξωτικό παραδείσιο πτηνό. Η Γουίνι είχε έντονη θηλυκότητα, ήταν προκλητική κι η παρουσία της αναστάτωνε τους αρσενικούς. Η συμπεριφορά της ήταν απρόβλεπτη, τα γούστα της παράξενα και οι συνήθειές της ξεπερνούσαν όχι μόνον τα όρια της καλής συμπεριφοράς αλλά συχνά και του ποινικού κώδικα. Τα τσιγαρλίκια που κάπνιζε δεν τα πουλούσαν στα περίπτερα. Όταν συνάντησε λοιπόν την πιτσιρίκα, το κοντράστ ήταν φοβερό. Η αγνότητα απέναντι στην ακολασία. Η αγγελική ομορφιά απέναντι στη διαβολική λαγνεία. Η σφοδρή και σύντομη πάλη που ξέσπασε μέσα στο μυαλό του κατέληξε στην απόρριψη της Γουίνι και στην επιλογή της μικρής.

Όλα έγιναν πολύ γρήγορα. Η μικρή ήταν άβγαλτη, παρθενικής αγνότητας κι υπέκυψε σε κάθε απαίτησή του. Αγνοώντας ίσως τις συμβουλές της μάνας της, πήγε και εγκαταστάθηκε στο διαμερισμάκι του στην οδό Πυθίας, στριμώχνοντας μερικά ρούχα της στη ντουλάπα του και το κορμί της στο κρεβάτι του. Δύο εβδομάδες τις πέρασαν στην Επίδαυρο, κι όταν γύρισαν στην Αθήνα, αρχές Αυγούστου, αυτή ήταν έγκυος.

Δημιουργήθηκε αναστάτωση. Αυτός επέμενε να το ρίξει το παιδί. Αυτή έκλαιγε ασταμάτητα. Μπήκαν στη μέση οι γονείς της. Ατελείωτες συζητήσεις γίνονταν καθημερινά. Να το δούμε το πράμα έτσι, να το δούμε αλλιώς. Στο τέλος αποφασίστηκε η νομιμοποίηση της σχέσης. Ο γάμος έγινε Σεπτέμβριο, στην εκκλησία της Αγίας Ζώνης, λίγες μέρες πριν καταταγεί στον στρατό. Αυτός ήταν στα εικοσιτέσσερα κι η νύφη στα δεκαεννιά.

Το πρώτο παιδί τους γεννήθηκε κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής του θητείας. Κανείς δεν θα ισχυριστεί ότι οι συνθήκες ήταν ιδανικές. Χωρίς πραγματικό εισόδημα, παρέμειναν για μεγάλο διάστημα με τις παροχές που τους είχαν υποσχεθεί οι γονείς της. Οι λιγοστές ευκαιρίες που του δίνονταν να κερδίσει κάποια χρήματα παραδίδοντας ιδιαίτερα μαθήματα φυσικής και μαθηματικών, απλώς του τόνωναν το ηθικό. Προς το τέλος της θητείας του ωστόσο, και καθώς είχαν τακτοποιηθεί οι εκκρεμότητές του με το Τεχνικό Επιμελητήριο και την ασφάλισή του, συνεταιρίστηκε με δυο συναδέλφους του και άνοιξαν τεχνικό γραφείο που εμέλλετο να συμβάλει ουσιαστικά στη ραγδαία επαγγελματική αποκατάστασή του.

Εν τω μεταξύ η γυναίκα του, ήδη δευτεροετής στη Νομική, ήταν έγκυος για δεύτερη φορά. Είναι ολοφάνερο πως οι δυσκολίες που αντιμετώπιζε ήταν μεγάλες. Να έχεις να νταντέψεις ένα μωρό, να είσαι σε κατάσταση εγκυμοσύνης, να σε πιέζουν οι υποχρεώσεις στο Πανεπιστήμιο και πάνω σ' όλα αυτά να έχεις και την ευθύνη του σπιτιού, δεν είναι το ευκολότερο που μπορεί να σου τύχει! Αυτός, εκ των πραγμάτων, δεν συνέβαλλε στην αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων. Είχε στραφεί ολοκληρωτικά στις επαγγελματικές του αναζητήσεις κι όταν του περίσσευε κάποιος ελεύθερος χρόνος – αφού είχε ανταποκριθεί και στις απαιτήσεις των κομματικών συναθροίσεων – αποζητούσε αναψυχή και ξεκούραση. Τότε φάνηκαν οι πρώτες διαφωνίες τους. Αυτή χρειαζόταν, είχε ανάγκη, λαχταρούσε τον αγαπημένο της. Αν υπήρχε μια λέξη που να εκφράζει τις επιθυμίες της, αυτή θα ήταν «σύζυγος total», όχι light. Αυτός χρειαζόταν έναν έμπιστο οικονόμο, μια καπάτσα σύντροφο που θα τακτοποιούσε με μαγικό τρόπο τις καθημερινές υποχρεώσεις του σπιτιού και το βράδυ θα μετουσιωνόταν άλλοτε σε αιθέρια ύπαρξη, γοητευτική, καλοντυμένη και κεφάτη, κι άλλοτε πάλι

σε λάγνο αισθησιακό θηλυκό έτοιμο να ανταποκριθεί στις πιο ακραίες ερωτικές αναζητήσεις του.

Η αδυναμία σύγκλισης των απόψεών τους για τη συζυγική ζωή φαινόταν ξεκάθαρα. Έκανε μεγάλη προσπάθεια να ξεπεράσει τις επιθυμίες του και να προσαρμόσει την ζωή του στις απαιτήσεις της πεζής καθημερινότητας. Έφερε τον εαυτό του στη θέση της πολλές φορές, κι ήταν βαθιά η πεποίθησή του ότι όφειλε να τη στηρίξει. Ίσως κάτι να κατάφερε, αλλά είναι βέβαιο ότι αυτό δεν ήταν αρκετό. Το θέμα της επαγγελματικής του καταξίωσης έμπαινε με προτεραιότητα σε κάθε αναζήτηση τρόπου προσέγγισης και το ρητό «grimus vivere, deinte philosophare», κατέλωνε τη σκέψη του. Αυτή πάλι κλεινόταν κάθε μέρα όλο και περισσότερο στον εαυτό της. Τα όνειρά της είχαν παγιδευτεί στη μέγγενη της πραγματικότητας κι ένιωθε τον ακαθόριστο φόβο ότι λίγο λίγο η ύπαρξή της συνθλιβόταν στις μυλόπετρες της ανάγκης. Ο ωραίος πρίγκιπας έμοιαζε να είχε παραχωρήσει τη θέση του σ' έναν αυταρχικό αφέντη. Η ευχαρίστηση που της προξενούσε ακόμη κι η σκέψη του, θάμπωνε μέρα με τη μέρα. Κι οι ερωτικές περιπτώξεις τους είχαν από καιρό χάσει εκείνο το αστραφτερό ξάφνιασμα και την αγωνία της κατάκτησης. Η ρουτίνα την έπνιγε.

Αυτή η πρόσκληση δεν ήθελε με κανέναν τρόπο να γίνει αφορμή για καυγά. Όσο κι αν ένιωθε απογοήτευση για την αρνητική στάση της γυναίκας του, προσπάθησε να της εξηγήσει με την τετράγωνη λογική του όλους τους λόγους για τους οποίους έπρεπε να συμφωνήσουν και να την αποδεχτούν.

Δεν ήταν μια τυχαία πρόσκληση σ' ένα τυχαίο δείπνο. Ο Νίκος του είχε περιγράψει με το νι και με το σίγμα το προφίλ των καλεσμένων και του είχε τονίσει ότι είχε σχεδιάσει να τον γνωρίσει σ' έναν πολύ χρήσιμο και ενδιαφέροντα συνεργάτη του: τον γενικό διευθυντή έργων του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών.

νωνιών. Αυτές οι συναντήσεις δεν γίνονται στα γραφεία. Γίνονται στα σαλόνια, όταν η ατμόσφαιρα είναι ανάλαφρη, όταν το κρασί χαλαρώνει τους τύπους. «Καιρός είναι να πάμε ένα βήμα μπροστά», έτσι του είχε πει. Δεν επρόκειτο λοιπόν για ένα απλό δείπνο, ήταν κατά κάποιον τρόπο δείπνο εργασίας κι είχε πολλά να ελπίζει από μια τέτοια γνωριμία.

Εκείνη ήταν ανένδοτη. Δεν είχε καιρό, δεν μπορούσε, δεν την ενδιέφερε τέτοιου είδους μάζωξη. Απορούσε μάλιστα, πώς αυτός ο τάχα προοδευτικός και τάχα αριστερός συγχρωτιζόταν με τέτοιου είδους φυράματα. Αν είχε τα κότσια, ας έβαζε το θέμα στις πολιτικές συγκεντρώσεις, εκεί. Όταν θα συζητάνε για τη διάβρωση των θεσμών, εκεί να τους πει ότι του τρέχουν τα σάλια να γνωρίσει τον «γενικό του». Να του δώσουν οι σύντροφοι τα συχαρίκια. Μωρέ τι συχαρίκια, με τις φάπες θα τον πάρουνε! Δεν το χωράει ο νους της, δεν το πιστεύει ότι τώρα, στα τριάντα του, ανακάλυψε τον τροχό! Μια χαρά τα πάει με τη δουλειά του, αυτές τις γνωριμίες με τους «γενικούς» τί τις χρειάζεται; Αν επιμένει να πάει, ας πάει μόνος του!

Του πήρε ένα τέταρτο να προσπαθεί να πείσει τον Νίκο ότι δεν του ήταν εύκολο ν' αφήσει τη γυναίκα του μόνη και να προσέλθει στο δείπνο χωρίς αυτήν. Ο Νίκος ήταν ορθολογιστής, απλός και ουσιαστικός: Αν δεν θα το ευχαριστηθεί η σύζυγός του, τότε καλύτερα να μην έρθει. Άλλωστε ο καλεσμένος είναι αυτός, όχι εκείνη! Ασφαλώς κι οι καλοί τρόποι επιβάλουν στον Νίκο να προσκαλέσει το ζεύγος, αλλά βρε αδελφέ, αν η κοπέλα δεν θέλει, ας μην της βάλουμε και το μαχαίρι στο λαιμό! Και στο κάτω κάτω της γραφής, αυτός για τίνος συμφέροντα ενδιαφέρεται; Τον δικό του τον γάιδαρο τον έχει δεμένον. Για 'κείνον φροντίζει. Ας αφήσει στη μπάντα τις δικαιολογίες, στις οκτώμισι το βράδυ θα τον περιμένει, όπως τά'παμε, κουστουμαρισμένον, παρφουμαρισμένον, τσίλικον!

Κανένα περιθώριο δεν του άφησε ο Νίκος. Το απόγευμα, μετά από μια αψιμαχία για την τιμή των όπλων, ακολούθησε ένα σύντομο κλάμα, κι ύστερα αυτή απομονώθηκε στο δωμάτιο με τα παιδιά. Εκείνος διάλεξε ένα βαμβακερό πουκάμισο, βούρτσισε το γκρι-νουάρ κουστούμι του και ξεχώρισε μια μεταξωτή γραβάτα. Μπήκε κάτω από το ντούζ και ξεπλένοντας το κορμί του ξέπλυνε ταυτόχρονα την κακή διάθεση και τη μιζέρια που του προκάλεσε ο καυγάς. Καθώς το νερό γλιστρούσε μαλακά πάνω του και τον ζέσταινε, φρεσκάριζε τη σκέψη του και τον αναζωογονούσε. Πάντοτε το ντούζ λειτουργούσε ευεργετικά στα νεύρα του. Τον καλμάριζε. Με το νερό παράσερνε τα προβλήματα στην αποχέτευση κι αποκτούσε ευεξία μ' έναν τρόπο που του φαινόταν ανεξήγητος, αλλά ήταν πραγματικότητα. Όταν τυλίχτηκε στο μπουρνούζι του, όλο το προηγούμενο σκηνικό είχε ξεχαστεί. Τώρα στο μυαλό του κυριαρχούσε το αναμενόμενο γεγονός του δείπνου. Δεν θυμόταν ποιούς ακριβώς του είχε αναφέρει ο Νίκος ότι προσκάλεσε. Το σημαντικό πρόσωπο γι' αυτόν ήταν ο γενικός διευθυντής έργων. Έπρεπε να είναι σε φόρμα. Φρέσκος, σβέλτος κι ευγενικός. Άνετος.

